

Čtyři kapitoly, kterými jsme prošli, měly gramatografickou reflexi češtiny v 16. a 17. století představit jednak v kontextu filologického jazykověreflexivního úsilí, jak se rozvíjelo od starověku, jednak v její vnitřní dynamice. Vycházeli jsme z primárních textů samých a snažili jsme se syntetizovat poznatky dosavadního bádání, trvajícího v různé intenzitě zhruba od 60. let 19. století. Takové inventis addere, jak o něm mluví poslední motto, nebylo díky píli předchůdkyň a předchůdců tak obtížné. Na konci práce, post jinem, vidíme, že mnohé detaily musely být při pokusu o úhrnný obraz opomenuty, a že výsledkem práce je tedy spíše jakýsi vstupní přehled, který může posloužit jako východisko dalšímu bádání o gramatikách češtiny a jejich vydávání. Dluh zůstává hlavně ve zkoumání vztahů jednotlivých gramatik mezi sebou.